

obtoženec — res v nevarnosti, slepi strasti te ali one stranke izdanim biti. !

Te in enake pomislke proti porotam imela sta v gosposki zbornici med drugimi tudi Lichtenfels in Schmerling, prvosednik najviše sodnije na Dunaju; toda dvome jima je pregnal minister pravosodja, dr. Glaser, češ, da se s takimi ugovori nezaupnica daje ustavoverni vladi, ktera le izvršuje, kar je v prestolnem govoru obljubila. To je bilo omenjenima gospodoma dovolj, da sta svoje prepričanje utajila in upor proti porotam opustila. Prišla bo torej gotovo postava, in tudi mi ne moremo druga nič storiti, kakor da skušamo pripomoči, da se za porotnike volijo najboljši možje. V ta namen razglasimo prihodnjič nekatere prav mikavne izgleda iz porotniške zgodovine, ki bodo spričevali, da porotniki silno težkih dolžnosti na se vzamejo, da toraj vsak za porotnika ni, najmanje pa kričači, ki se pri vsaki volitvi ljudem ponujajo in sladkajo.

Zastran vojne postave

je izdalo c. k. ministerstvo za deželno brambo razpis od 8. novembra 1872, št. 12.921, s katerim se navod k izpeljevanju vojne postave razjasnuje. Pri §§. 40 — 43 se je izreklo, da gre kandidatom duhovnega stanja, kateri se zunaj cesarstva (menda na Ogerskem?) bogoslovja učijo, olajšava §. 25. vojne postave*), ako se tam posvetujejo takim bogoslovnim naukom, ki se v našem cesarstvu vračunijo ter se o tem izkažejo s poverjenimi spričevali, in da se o svojem času smejo vvrstiti med stoječo armado (vojno pomorstvo) ali tudi deželno brambo kakor dušni pastirji.

Sme se torej pričakovati, da bode Njegovo veličanstvo uslišalo prošnjo krajskega deželnega zbora, naj se olajšanje §. 25. vojne postave razširi tudi na tiste slušatelje bogoslovja, ki so poprej bili med vojake vrsteni, preden so se sprejeli v ktero semenišče, ker je že čutiti pomanjkanje duhovnikov, in na Primorskem dve škofiji že sedaj imate le po enega bogoslovca.

Cerkvene zadeve.

Začetki krščanstva na Slovenskem.

VI.

Ko se je pisalo 700 po Krist., so novi slovanski naselniki že bili posedli ves Norik in Panonijo, deloma tudi Istrijo in Venecijo. Dali so tem deželam nova imena. Imenovali so Norik „Karatan“ (Korotan) ali „Slavinijo“ (Slovenijo).

*) Omenjeni §. veleva, da dobodo bogoslovci, ako se med vojake vzamejo, odpust, da zamorejo bogoslovske študije nadaljevati, da se pa po sprejetem posvečenju med vojaške duhovnike uvrstijo. Vredn.

Raztezala se je Slovenija med Savo in Dravo, in sicer na sedanjem Krajskem blizu do Ljubljane, na slovenskem Štajerskem do Maribora ali kakor drugi trdijo, do Ptuja. Posavsko Panonijo so imenovali „slovensko stran“, rimsko Karnijo (sedanje Dolensko in Notranjsko na Krajskem) so imenovali Krajno. Ime: „Slovenska stran“ je izmed naroda že zdavnej zginulo in živi le še v pesmi:

„Najlepši je dan,
Na slovensko stran;
Čast Bogu za to recimo“.

V svoji novi vlasti so imeli Slovenci od treh strani srdite sovražnike: na zapadu Longobarde, narod nemški, ki je gospodoval do Soče in Zilje; na severu Bavarce, proti jutru Avare; le na jugu so jih mejili Hrvati in Srbi, naroda slovanska, ki sta prišla iz tatranskih krajev l. 640 ter posedla gornjo Mezijo in Dalmacijo in vse kraje poleg doljne Save do jadranskega morja.

L. 624 se je bil Slovencem ponudil za vojvodo hrabri Samo, ter jih oprostil težkega avarskega jarma. Zmagal je Avare in Franke in slavno vladal 36 let.

A po njegovi smrti so si Avari zopet opomogli in so iz nova nadlegovali in tlačili Slovence. L. 740 je korotanski vojvoda Borut zoper avarsko silo Bavarce na pomoč poklical, s tem pa je njim in posredoma Frankom prišel v pest. Franki namreč, ki so bili tudi nemške korenine, so zmagali pod vodstvom svojega kralja Karola l. 774 Longobade; l. 777 Bavarce in z njimi zvezane korotanske Slovence; l. 789 so si podvrgli Krajno in Istrijo in l. 799 so po osemletni krvavi vojski pobili tudi Avare. Tako je bila ob koncu osmega stoletja vsa slovenska zemlja v oblasti Frankov. Karol, Veliki imenovan, je poslal v slovenske dežele nemške plemenitaše kot gospode in vladarje; ti so pa seboj pripeljali nemških rokodelcev in postala je nemščina po gradovih in mestih veljavni jezik. — O tej dobi piše Jan. Trdina („Zgodovina slov. naroda“). Izdala Matica slovenska) tako-le: „V vseh deželah je Karol Veliki pazil na to, da niso imele enega poglavarja, kateri bi bil potem lahko premočen in se mu utegnil spuntati. Tedaj razdeli vsako količkanj bolj veliko deželo v več krajev, in tako so res tisti, ktere je v teh krajinah poglavarje postavil (Ingo, Vojnimir, Ljudevit, Privina, Koecil itd.), le majhno moč imeli ter niso mogli na nikakoršen punt misliti. Tako je Karol tudi slovensko vojvodstvo v mnogo deželic razkosal. Sicer je pa ta cesar pravice narodove in zlasti njih jezik spoštoval in ohranil. Slovencem je večidel slovenske poglavarje ali kneze postavljaj; pri sodbah se je ravnalo vse po slovenski in gosposke niso smele drugače kot v domačem jeziku narodovem deželne zadeve opravljati. Celó narodne zbore, katerih so bili Slovenci že skoro pozabili, vpeljal jim je Karol Veliki v vsaki posebni gro-